

Міністерство охорони здоров'я України
Міністерство освіти і науки України
Національний фармацевтичний університет
Кафедра фармацевтичної хімії
Кафедра загальної хімії
Українське товариство з медичної хімії

Міжнародна internet-конференція

Modern chemistry of medicines

7 листопада 2025 р.
м. Харків, Україна

Посвідчення Державної наукової
установи «Український інститут
науково-технічної експертизи та
інформації» № 850 від 26.12.2024 р.

Перспективи застосування тонконогу очеретяного у доказовій медицині

Крістіне Гуліян, Ірина Журавель

Національний фармацевтичний університет, кафедра фармакогнозії та нутриціології, м. Харків, Україна

kris20051183@gmail.com

Вступ.

Тонконіг очеретяний (*Phalaris arundinacea* L.), або очеретянка звичайна, - багаторічна рослина родини тонконогові (*Poaceae*), яка привертає увагу завдяки своїй екологічній пластичності та високому біомасовому потенціалу, використовується для отримання кормів для тварин. Рослина має багатий хімічний склад і застосовується в традиційній медицині деяких країн, але не входить до Державної фармакопеї України, її сировина не стандартизована. У низці європейських країн (зокрема у Польщі, Фінляндії, Швеції) тонконіг очеретяний вивчається як джерело біологічно активних речовин для розробки лікарських препаратів.

Матеріали та методи.

Теоретичними методами аналізу, синтезу та узагальнення досліджували інформацію, що викладена у наукових вітчизняних та закордонних статтях.

Результати та обговорення.

Рослина природно поширена в Україні, зокрема в Поліссі та Лісостепу, де росте на вологих місцевостях, берегах річок, озер та боліт. Завдяки здатності витримувати перезволоження та низькі температури, рослина може культивуватися в різних кліматичних зонах. Листя містять фенольні сполуки (фенольні кислоти, флавоноїди, зокрема антоціани), стероїди та тритерпенові сполуки. У насінні встановлено високий вміст поліненасичених жирних кислот (лінолевої та ліноленової) та амінокислот, зокрема незамінних. Вміст білка у цій сировині сягає 13–15%. У підземних органах рослини знайдено нітрогеновмісні сполуки (диметилтриптамін, 5-метокси-диметилтриптамін, буфотенін), сапоніни, фітостероли та полісахариди, які представлені целюлозою та лігніном. У традиційній медицині з листя готують настої та відвари, які використовують як заспокійливі засоби для лікування нервових розладів, головного болю, при лихоманці та як сечогінні засоби. Відвари коренів застосовують при захворюваннях шлунково-кишкового тракту та для детоксикації організму. За результатами фармакологічних досліджень екстракти з різної сировини рослини виявили антиоксидантну, протизапальну та адаптогенну дію.

Висновки.

Тонконіг очеретяний має забезпечену сировинну базу, багатий хімічний склад, виявляє цінні види фармакологічної активності та є перспективним для подальших досліджень. Сировина рослини потребує стандартизації для подальшого застосування у доказовій медицині та розробки нових лікарських засобів.

Використані джерела:

1. Sekutowski TR, Zardzewiały M, Belcar J, Gorzelany J. The Effect of Harvest Time and Plantation Age on the Yield, Chemical Composition, and Calorific Value of Reed Canary Grass (*Phalaris arundinacea* L.) Intended for Energy Purposes. *Applied Sciences*. 2024; 14(23):11194. doi:10.3390/app142311194
2. Kitczak T, Jarnuszewski G, Malinowski R Cultivation of reed canary grass (*Phalaris arundinacea* L.) on light soils in transitional temperate climate to produce biomass and seeds. *Agriculture* 2023;13(11):2129doi:10.3390/agriculture13112129
3. Šiaudinis G, Jasinskis A, Šarauskis E, Skuodienė R, Repšienė R, Karčauskienė D. The influence of lime material and nitrogen fertilization on reed canary grass productivity, plant quality and environmental impact of using biomass for energy purposes. *Agronomy*. 2021;11(5):895. doi:10.3390/agronomy11050895
4. Østrem L. Studies on genetic variation in reed canary grass, *Phalaris arundinacea* L.:III. Seed yield and seed yield components *Hereditas*. 1988;108(2):159–168. doi:10.1111/j.1601-5223.1988.tb00296.x